

3636737 ENAT/M : สาขาวิชา : เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร ; วท.ม.
 (เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร)
 ศัพท์สำคัญ : การส่งเสริมและเผยแพร่ / การเกษตรแบบยั่งยืน / สื่อการ์ตูน
 สันติภาพ ศิริวัฒน์ไพฑูริย์ : การส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรแบบยั่งยืนโดยใช้สื่อการ์ตูน (THE PROMOTION AND EXTENSION OF SUSTAINABLE AGRICULTURE BY A COMIC BOOK).
 คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สมพงษ์ ชงไชย, คอ.บ.,วท.ม., พงศ์พิสน์ ปิยะพงศ์, กส.บ., M.Sc., ชนวน รัตนวราหะ, กส.บ., M.Sc., ชวลิต สัมโน, ทน.บ., วท.ม., 343 หน้า. ISBN 974-589-466-4

การเกษตรแบบยั่งยืน เป็นระบบการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างยาวนาน การส่งเสริม และเผยแพร่ความรู้ เรื่อง การเกษตรแบบยั่งยืน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการไปสู่เกษตรกร แต่ในสภาพปัจจุบัน เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ยากจน มีการศึกษาน้อย โอกาสในการแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรแบบยั่งยืนยังมีอุปสรรคอยู่มาก งานวิจัยในครั้งนี้จึงได้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูล และเรียบเรียงสร้างเป็นสื่อหนังสือประกอบภาพการ์ตูน เพื่อเผยแพร่ความรู้ เรื่องการเกษตรแบบยั่งยืน ซึ่งมีลักษณะการใช้ภาพการ์ตูนแทนคำบรรยายที่เป็นเนื้อหาทางวิชาการ และปรับปรุงภาษาให้เข้าใจง่ายขึ้น แล้วนำไปทดลองใช้กับเกษตรกรกลุ่มทดลองในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ โดยแบ่งเกษตรกรกลุ่มทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ทั้ง 2 กลุ่ม ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ชุดเดียวกัน กลุ่มหนึ่งให้ความรู้โดยการอ่านหนังสือสื่อบทวิชาการที่ไม่มีภาพประกอบ และอีกกลุ่มหนึ่งให้ความรู้โดยการอ่านหนังสือประกอบภาพการ์ตูน ให้เกษตรกร ทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบก่อน และหลังการให้ความรู้ แล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความแตกต่างทางสถิติ โดยใช้สถิติ t-test for paired samples นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีความรู้เพิ่มของเกษตรกรกลุ่มทดลอง ได้แก่ปัจจัยด้าน เพศ อายุ กิจกรรมทางการเกษตร ระดับการศึกษา และชนิดของสื่อที่ใช้ทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance, ANCOVA)

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หลังจากที่ได้อ่านหนังสือทั้ง 2 รูปแบบ และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนหลังการให้ความรู้ระหว่างเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม พบว่ากลุ่มที่อ่านหนังสือประกอบภาพการ์ตูน มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มที่อ่านหนังสือที่ไม่มีภาพประกอบ และจากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีความรู้เพิ่มของเกษตรกรกลุ่มทดลอง พบว่าปัจจัยด้านเพศ และอายุ ไม่มีอิทธิพลต่อการมีความรู้เพิ่ม ส่วนปัจจัยด้านรูปแบบกิจกรรมการเกษตรของเกษตรกร ระดับการศึกษา และรูปแบบของสื่อที่ใช้ มีอิทธิพลต่อการมีความรู้เพิ่มขึ้นของเกษตรกรกลุ่มทดลอง โดยเกษตรกรที่ประกอบกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน จะมีความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่าเกษตรกรที่ประกอบกิจกรรมทำนา หรือเลี้ยงสัตว์เพียงอย่างเดียว ส่วนเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่ำ และเกษตรกรที่ใช้สื่อหนังสือประกอบภาพการ์ตูน จะมีความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่าเกษตรกรกลุ่มที่ใช้หนังสือที่ไม่มีภาพประกอบการ์ตูน จึงสรุปได้ว่า สื่อหนังสือประกอบภาพการ์ตูน เรื่อง การเกษตรแบบยั่งยืน สามารถทำให้เกษตรกรมีความรู้ เรื่อง การเกษตรแบบยั่งยืน เพิ่มขึ้นมากกว่าสื่อหนังสือทางวิชาการที่ไม่มีภาพประกอบ ดังนั้นสื่อหนังสือประกอบภาพการ์ตูน จึงเหมาะสมที่จะนำไปส่งเสริม และเผยแพร่ความรู้ เรื่อง การเกษตรแบบยั่งยืน ให้กับเกษตรกร